

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Kształcenia Ogólnego i Transformacji Cyfrowej

DKOTC-WEK.053.10.2024.AKZ
Warszawa, 01 sierpnia 2024 r.

**Pani
Aneta Majewska**

Szanowna Pani,

w odpowiedzi na petycję z dnia 20 czerwca 2024 r. w sprawie przywrócenia prac domowych uprzejmie informuję, że 22 marca 2024 r. Minister Edukacji podpisała rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych¹, które wprowadza rozwiązania polegające na:

- 1) niezadawaniu przez nauczycieli uczących w klasach I–III szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży pisemnych i praktyczno-technicznych prac domowych do wykonania przez ucznia w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych; wyjątek w zakresie pisemnych prac domowych stanowią ćwiczenia usprawniające motorykę małą, które są obowiązkowe dla ucznia, a nauczyciel może ustalić z nich ocenę;
- 2) braku obowiązku wykonania przez uczniów klas IV–VIII szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży pisemnych i praktyczno-technicznych prac domowych zadawanych przez nauczyciela do wykonania w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych oraz nieocenianiu wykonania albo niewykonania tej pracy domowej przez ucznia.

Zmiany te dotyczą wybranych rodzajów prac domowych (prace pisemne i praktyczno-techniczne), w odniesieniu do szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży, i mają związek z obserwowaną od wielu lat praktyką zadawania uczniom nadmiernej ilości zadań do wykonania w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych. Sygnały i argumenty krytykujące tę praktykę, szczególnie w odniesieniu do edukacji młodszych dzieci, pojawiały się nie tylko w dyskusji publicznej, ale mają także wyraźne odzwierciedlenie i potwierdzenie w korespondencji rodziców i uczniów kierowanej do Ministerstwa Edukacji Narodowej.

W przypadku najmłodszych uczniów klas I–III szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży pisemne i praktyczno-techniczne prace, z których jest ustalana ocena, powinny być

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 438.

wykonywane w czasie obecności ucznia na zajęciach edukacyjnych i pod nadzorem nauczyciela. Na tym etapie edukacyjnym nauczyciel, gospodarując racjonalnie i zgodnie z zasadami techniki pracy umysłowej czasem zajęć, jest w stanie organizować pracę ucznia z pełnym poszanowaniem jego prawa do odpoczynku poza szkołą. W przypadku klas I–III szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży, ze względu na specyfikę kształcenia zintegrowanego, wprowadza się zatem rezygnację z możliwości zadawania przez nauczyciela pisemnych i praktyczno-technicznych prac domowych, z wyjątkiem zadawania, w ramach pisemnych prac domowych, ćwiczeń mających na celu usprawnienie motoryki małej, która jest kluczowa w nauce pisania i czytania (ćwiczenia te są obowiązkowe dla ucznia i nauczyciel może ustalić z nich ocenę). Zdolność do pisania wyraźnych liter i cyfr jest zależna od precyzyjnych ruchów ręki. Dzięki rozwiniętej motoryce małej dziecko może bardziej efektywnie ćwiczyć i rozwijać te umiejętności. Ze względu na istotność rozwoju motoryki małej na etapie edukacji wczesnoszkolnej zdecydowano o pozostawieniu możliwości tego rodzaju ćwiczeń również w ramach pracy domowej w klasach I–III szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży, w tym przesądzono, że tego rodzaju praca domowa jest obowiązkowa dla ucznia, a nauczyciel może ustalić z nich ocenę.

Natomiast w klasach IV–VIII szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży nadal jest możliwość zadawania uczniom prac domowych w postaci prac pisemnych i praktyczno-technicznych, ale wykonanie tych prac nie jest obowiązkowe dla ucznia i nauczyciel nie ustala oceny z tych prac. W przypadku gdy uczeń wykona zadaną pracę domową nauczyciel ją sprawdza oraz – zgodnie z funkcją oceniania bieżącego – przekazuje uczniowi informację zwrotną na temat tej pracy (co uczeń zrobił dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć). Przez „pisemne i praktyczno-techniczne prace domowe” należy rozumieć w szczególności dłuższe wypowiedzi pisemne (np. rozprawka, streszczenie), wypełnianie zeszytu ćwiczeń, rozwiązywanie zadań matematycznych, czy przygotowywanie prac w rodzaju makiet, modeli, prezentacji multimedialnych itp.

Należy podkreślić, że wprowadzone zmiany nie oznaczają zniesienia obowiązku uczenia się w domu, tj. nauki czytania w przypadku najmłodszych uczniów, czytania lektur, przyswojenia określonych treści, słówek itp. Zmiana ta ma na celu jedynie ograniczenie zadawania pisemnych i praktyczno-technicznych prac domowych. Miejscem, w którym uczniowie, zwłaszcza młodszy, powinni zdobywać wiedzę i umiejętności jest przede wszystkim szkoła.

Ponadto informuję, że Instytut Badań Edukacyjnych opracował informatory zawierające przykładowe rozwiązania i dobre praktyki przydatne w zadawaniu prac domowych zgodnie z wymogami rozporządzenia. W publikacjach zaprezentowane są także wnioski, jakiej płyną z badań naukowych na temat prac domowych oraz omówione są różnorodne czynniki i strategie, wynikające z nich dla praktyki szkolnej. Informatory można znaleźć na stronie IBE pod adresem:

<https://ibe.edu.pl/pl/aktualnosci/2316-informatory-dotyczace-prac-domowych-juz-do-pobrania>

Należy też podkreślić, że zgodnie z przedmiotowym rozporządzeniem w przypadku gdy w klasach IV–VIII szkoły podstawowej nauczyciel zadaje uczniowi pracę domową, jest zobowiązany ją sprawdzić oraz przekazać mu informację zwrotną na temat tego, co uczeń

robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć. Przekazana przez nauczyciela informacja (ale nie ocena) na temat wykonanej przez ucznia pracy, może i powinna mobilizować ucznia do dalszej pracy i rozwijania wiedzy i umiejętności. O tym, na ile uczniowie będą zmotywowani do ich wykonania, będzie decydowała również atrakcyjność zaproponowanego przez nauczyciela tematu lub problemu do rozwiązania. Informacja zwrotna, którą nauczyciel jest obowiązany przekazać uczniowi, stanowi o tym, czy uczeń zrozumie cel i sens swojej pracy. Zdaniem projektodawcy oceny nie powinny być głównym celem uczenia się dla ucznia, stąd argument, że sama informacja zwrotna może być zbyt małym czynnikiem motywacyjnym, nie jest słuszny.

Jednocześnie Ministerstwo Edukacji Narodowej stoi na stanowisku, że rezygnacja z oceniania prac domowych może przyczynić się do wykształcenia u uczniów postawy samodzielności i przejmowania odpowiedzialności za własny rozwój.

Informuję ponadto, że wprowadzone zmiany obejmują uczniów szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży. U dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej (w wieku od 7 do 15 lat) następuje bardzo intensywny rozwój fizyczny i psychiczny. Konieczne jest więc zapewnienie tej grupie uczniów, odpowiedniego do wieku, czasu na odpoczynek, zabawę czy rozwijanie zainteresowań. Natomiast w przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych i szkół podstawowych dla dorosłych nie przewiduje się zmian w zakresie prac domowych, w tym również w zasadach ich oceniania. Uczniowie i słuchacze tych szkół potrafią już racjonalnie organizować własną naukę i planować rozwój indywidualny. W przypadku ww. szkół należy zatem pozostawić nauczycielom możliwość zadawania i oceniania prac domowych, jako jednego ze sposobów sprawdzania posiadanych przez ucznia wiadomości i umiejętności.

Ministerstwo Edukacji Narodowej nie przewiduje zmian w zakresie zasad dotyczących prac domowych.

Z poważaniem

Tomasz Głowacki
Zastępca Dyrektora
/ - podpisano cyfrowo/